

Evakuace hospodářských zvířat

Jana Palová

Bakalářská práce
2019

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jana Palová**
Osobní číslo: **L16189**
Studijní program: **B2825 Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Evakuace hospodářských zvířat**

Zásady pro vypracování:

1. Zpracujte teoretický vstup do problematiky evakuace.
2. Zmapujte současný stav v oblasti připravenosti na evakuaci (záchranu) hospodářských zvířat z velkochovů.
3. Vytvořte návrh na evakuaci (záchranu) hospodářských zvířat u vybraného velkochovu.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

[1] SEIDL, Miloslav, Miroslav TOMEK a Dušan VIČAR. Evakuácia osôb, zvierat a vecí. Žilina: Žilinská univerzita v Žiline, EDIS-vydavateľstvo Žilinskej univerzity, 2014. ISBN 978-80-554-0939-9.

[2] NOVÁK, Pavel. Záchrana zvierat. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 1998, 209 s. SPBI Spektrum. Červená řada. ISBN 80-86111-25-3.

[3] KYSELÁK, Jan. Kolektivní ochrana obyvatelstva - evakuace: studijní text. Brno: Univerzita obrany, 2012, 73 s. ISBN 978-80-7231-898-8.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jan Kyselák, Ph.D.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **30. listopadu 2018**

Termín odevzdání bakalářské práce: **15. května 2019**

V Uherském Hradišti dne 30. listopadu 2018

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 15.5.2019

Jméno a příjmení studenta: Jana Palová

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá evakuací hospodářských zvířat při mimořádných událostech.

V teoretické části jsou popsány základní pojmy ve vztahu s evakuací hospodářských zvířat. Dále jsou vypsány právní normy zabývající se záchranou a evakuací zvířat. Pozornost je pak směřována na všeobecnou evakuaci zvířat, a to zejména jaké jsou její etapy, doprovázející dokumentace a zajištění bezpečnosti lidí a zvířat při jejich evakuaci. Na konci teoretické části jsou vypsány příklady evakuace zvířat, které se uskutečnily v minulosti.

Praktická část poukazuje na současný stav v oblasti připravenosti evakuace hospodářských zvířat za mimořádných událostí. Výsledky jsou vyobrazeny pomocí grafů, které vznikly na základě odpovědí z dotazníkového šetření. Dále je práce zaměřena na Hřebčín Napajedla a chov anglického plnokrevníka. V závěru práce je návrh evakuace koní z napajedelského hřebčína v případě požáru a povodně.

Klíčová slova: anglický plnokrevník, evakuace, hospodářská zvířata, Hřebčín Napajedla, mimořádné události, velkochov

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with the evacuation of farm animals during emergency events.

There are written basic concepts in a relation to the evacuation of farm animals. In the theoretical part. Further there are written legislation dealing with rescue and evacuation of animals. Then my attention is directed to a general evacuation of animals, especially their phases, accompanying documents and ensuring safety of people and animals during evacuation of animals. There are written examples of evacuation of animals at the end of theoretical part, that were realized in the past.

The practical part shows current situations in a section of readiness to evacuation of farm animals during emergency situations. Results are shown using charts that were generated on the basis answers from the questionnaire responses. Than thesis is focused on the Napajedla Stud and breeding of English thoroughbred. Finally there is a proposal of evacuation of horses from Napajedla stud farm in case of fire and flood.

Keywords: English thoroughbred, evacuation, livestock/farm animals, Napajedla Stud, emergency events, large farm

Chtěla bych velmi poděkovat za odborné vedení mé bakalářské práce Ing. Janu Kyselákovi, Ph.D., který mi poskytl podněty a materiály ke zpracování práce. Také děkuji za možnost zúčastnění se specializačního kurzu „Manipulace se zvířaty za mimořádných událostí“, pod vedením lektora prap. Petra Stani, DiS.

Dále děkuji zaměstnankyni napajedelského hřebčína Ing. Kateřině Zápařkové za dobrou spolupráci a poskytnuté informace.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 ZÁKLADNÍ POJMY	12
1.1 ZÁKLADNÍ POJMY Z PRÁVNÍCH NOREM.....	12
1.2 ZÁKLADNÍ POJMY PODLE TERMINOLOGICKÉHO SLOVNÍKU MINISTERSTVA VNITRA	12
1.3 ZÁKLADNÍ POJMY Z ODBORNÝCH PUBLIKACÍ	13
1.4 CHARAKTERISTIKA MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI A KRIZOVÉ SITUACE	14
2 PRÁVNÍ PODPORA.....	15
2.1 PRÁVNÍ NORMY VE VZTAHU K OCHRANĚ ZVÍŘAT	15
3 EVAKUACE ZVÍŘAT.....	17
3.1 ETAPY EVAKUACE ZVÍŘAT.....	17
3.1.1 První etapa.....	18
3.1.2 Druhá etapa	18
3.1.3 Třetí etapa.....	18
3.2 DOKUMENTACE EVAKUACE ZVÍŘAT	18
3.3 BEZPEČNOST OSOB PŘI EVAKUACI ZVÍŘAT.....	20
3.4 BEZPEČNOST ZVÍŘAT PŘI JEJICH EVAKUACI	20
3.5 POŽADAVKY NA ZABEZPEČENÍ PŘEPRAVY EVAKUOVANÝCH ZVÍŘAT.....	21
3.6 ČINNOSTI PO VYLOŽENÍ EVAKUOVANÝCH ZVÍŘAT	21
4 PŘÍKLADY EVAKUACE ZVÍŘAT ZA MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ.....	23
4.1 PŘÍKLADY EVAKUACE ZVÍŘAT V ČR	23
4.2 PŘÍKLAD EVAKUACE ZVÍŘAT NA SLOVENSKU.....	24
4.3 PŘÍKLAD EVAKUACE ZVÍŘAT V ZAHRANIČÍ.....	25
5 CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODY	26
II PRAKTICKÁ ČÁST	27
6 SOUČASNÝ STAV V OBLASTI PŘIPRAVENOSTI NA EVAKUACI (ZÁCHRANU) HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT Z VELKOCHOVŮ.....	28
7 HŘEBČÍN NAPAJEDLA	34
7.1 HISTORIE A SOUČASNOST HŘEBČÍNA NAPAJEDLA.....	34
7.2 HISTORIE CHOVU KONÍ A CHARAKTERISTIKA ANGLICKÉHO PLNOKREVNÍKA	36
8 NÁVRH NA EVAKUACI (ZÁCHRANU) HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT U VYBRANÉHO VELKOCHOVU.....	38

8.1	NÁVRH EVAKUACE ZVÍŘAT V PŘÍPADĚ POŽÁRU.....	38
8.2	NÁVRH EVAKUACE ZVÍŘAT V PŘÍPADĚ POVODNÍ	41
	ZÁVĚR	42
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	43
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	45
	SEZNAM OBRÁZKŮ	46
	SEZNAM PŘÍLOH.....	47

ÚVOD

Již od nepaměti ohrožují lidstvo mimořádné události a krizové situace. Lidé se brání před požáry, povodněmi, vichřicemi a podobnými živelními pohromami. A co taková zvířata? Ta se sama neuchrání, především, jsou-li zavřené ve stájích, ohradách apod. Proto musí zasáhnout člověk a zvířata odnést, vyvést nebo převést do bezpečí. Pro usnadnění práce by měly být vypracovány evakuační plány, v tomto případě, hospodářských zvířat z velkochovů. Evakuační plány také slouží pro lepší komunikaci s přepravci evakuovaných zvířat. S těmito plány by měli být seznámeni všichni zaměstnanci.

Majitelé velkochovů by měli dbát také na zavedení preventivních opatření před mimořádnými událostmi. Bohužel ne všichni tak činí a preventivní opatření vytvářejí většinou až po nepříjemné události, která je zastihla. Např. kácení stromů, z důvodu usmrcení koně, ale i mnoho dalších, jako je stavění povodňových hrází apod.

Velkou výhodou pro majitelé velkochovů je spolupráce s ostatními majiteli stájí, zemědělskými družstvy, ostatními chovateli nebo i se zoologickými zahradami, které mohou nabídnout v případě ohrožení dočasné náhradní ustájení, krmivo nebo zdroj pitné vody.

V práci jsou shrnuty poznatky z teoretické i praktické oblasti, zabývající se evakuací hospodářských zvířat a návrhy evakuace zvířat během požáru a při povodních z vybraného velkochovu, které by mohly pomoci při jejich realizaci.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ POJMY

Základní úlohou veřejné moci v době mimořádných událostí, za stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu je vykonávat všechny potřebné opatření na obranu státu a zachování jeho bezpečnosti, na ochranu života a zdraví osob a zvířat, na ochranu majetku, na odvrácení ohrožení anebo na obnovu narušeného hospodářství [1].

1.1 Základní pojmy z právních norem

Evakuace

Definice evakuace z vyhlášky číslo 380/2002 je definována jako přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí [2].

Hospodářské zvíře

Hospodářským zvířetem se rozumí zvíře, které je převážně určené k chovu, výkrmu, práci a jiným hospodářským účelům. Jedná se zejména o zvířata, jako jsou skot, prasata, ovce, kozy, koně, oslí a jejich kříženci, drůbež, běžci, králíci, kožešinová zvířata, zvěř ve farmovém chovu, včely, ryby a jiní vodní živočichové [3].

1.2 Základní pojmy podle Terminologického slovníku Ministerstva vnitřní

Enzootie

Hromadné onemocnění zvířat probíhající v určitém (omezeném) místě, které se dále nešíří.

Epizootie

Prudce nakažlivé nebezpečné onemocnění zvířat, které se rychle šíří i mimo oblast původního výskytu; epizootický proces je charakterizován středním stupněm intenzivnosti s tendencí k značnému rozšíření mezi zvířaty postiženého stáda, v regionu i celé země.

Evakuace

Evakuace je souhrn organizačních a technických opatření zabezpečujících přemístění osob, zvířat a věcných prostředků v daném pořadí priority z míst ohrožených mimořádnou událostí nebo krizovou situací do míst, ve kterých je zajištěno pro osoby náhradní

ubytování a stravování (nouzové přežití), pro zvířata ustájení a pro věcné prostředky uskladnění.

Evakuační plán

Evakuační plán je soubor opatření, k zabezpečení přemístění osob, zvířat, předmětů, kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z ohrožených nebo zasažených míst mimořádnou událostí, vyžadující vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu.

Ohnisko nákazy zvířat

Mimořádnými veterinárními opatřeními vymezené území, chov, stáj, farma, kde byla prokázána nákaza.

Ochranné pásmo

Zpravidla území o poloměru minimálně 3 km kolem ohniska nákazy zvířat.

Pásmo dozoru

Zpravidla území o poloměru 10 km kolem ohniska nákazy zvířat.

Zoonóza

Onemocnění nebo infekce, které jsou přirozeně přenosné přímo nebo nepřímo mezi zvířaty a lidmi. Původcem zoonózy – virus, bakterie, houba, parazit nebo jiná biologická entita, které mohou způsobit zoonózu [4].

1.3 Základní pojmy z odborných publikací

Evakuační trasa

Je to cesta, která je vyhrazená k evakuaci obyvatelstva nebo zvířat.

Evakuační zóna

Území, ze kterého je nutné evakuovat obyvatelstvo nebo zvířata.

Místo shromažďování

Místo, kde se soustřeďuje evakuované obyvatelstvo, popřípadě zvířata. Místo shromáždění se nachází uvnitř nebo vně evakuační zóny, odkud je zajištění přemístění obyvatelstva do evakuačních středisek [5].

1.4 Charakteristika mimořádné události a krizové situace

Evakuace se uskutečňuje zejména z důvodu, že nastane mimořádná událost (dále jen MU) nebo krizová situace (dále jen KS).

Mimořádná událost

Podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, je MU definována jako: „Škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí“ [6].

MU jsou živelní pohromy, havárie, katastrofy a teroristické útoky. Mezi živelní pohromy patří zejména povodně a záplavy, vichřice, sesuvy půdy, sněhové kalamity a laviny, rozsáhlé námrazy a zemětřesení. Katastrofy mohou být letecké, železniční, lodní a silniční nehody spojené s požáry, případně s únikem nebezpečných chemických látek. Dále havárie jaderných zařízení a porušení vodních staveb [1].

Krizová situace

KS je období, během kterého je bezprostředně ohrožená nebo narušená bezpečnost státu a ústavní orgány mohou po splnění podmínek ustanovených v právních předpisech na jejich řešení vyhlásit stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu, válečný stav [1].

2 PRÁVNÍ PODPORA

Právní normy se dělí do tří typů. První je nadnárodní, která se zabývá mezinárodním humanitárním právem a mezinárodními smlouvami. Další právní normy se využívají při vojenském a nevojenském ohrožení a mají primární a sekundární vztah k evakuaci. A pak jsou ostatní právní normy [5].

2.1 Právní normy ve vztahu k ochraně zvířat

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů

V úvodním ustanovení tohoto zákona, je deklarováno, že každý je povinen počínat si tak, aby nezavdal příčinu ke vzniku požáru, neohrozil život a zdraví osob, zvířata a majetek. Úkoly ministerstva v oblasti požární ochrany. Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem technické podmínky požární ochrany pro navrhování, výstavbu nebo užívání staveb, a to za účelem omezení rozvoje a šíření ohně a kouře ve stavbě, omezení šíření požáru na sousední stavby, evakuace osob a zvířat v případě ohrožení stavby požárem nebo při požáru [7].

Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání

Účelem zákona o ochraně zvířat proti týrání je chránit zvířata, jež jsou také živými tvory jako člověk, schopny pociťovat bolest a utrpení, před týráním, poškozováním jejich zdraví a jejich usmrcení bez důvodu, pokud byly způsobeny člověkem. Zákon taktéž zakazuje všechny formy propagace týrání zvířat. V třetí části zákona je zmíněna ochrana zvířat při přepravě, kde je stanovena maximální doba trvání přepravy, odborná způsobilost na úseku ochrany zvířat při přepravě, obecné podmínky pro přepravu zvířat, způsobilost zvířat k přepravě, dopravní prostředky a postupy při přepravě [8].

Vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat

Jak už sám název vypovídá, hlavním účelem vyhlášky je, aby se hospodářská zvířata chovala s ohledem na druh a věkovou kategorii nebo hmotnost a další specifické požadavky na jejich ochranu a pohodu podle minimálních standardů stanovených zákonem a mezinárodními smlouvami, kterými je ČR vázána [9].

Vyhláška č. 296/2003 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemísťování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností

Touto vyhláškou jsou chovatelé, kteří jako podnikatelé chovají hospodářská zvířata, povinni chránit chovy před nebezpečnými nákazami zvířat, a to vytvářením vhodných podmínek pro nakládání zvířat k přepravě a k jejich vykládání. Dále vyhláška stanovuje veterinární podmínky a požadavky na přepravu zvířat. Vybrané podmínky a požadavky:

- k přepravě zvířat mohou být použity dopravní prostředky, které jsou dobře dezinfikovatelné a větratelné, které mají nekluzkou podlahu a ve kterých mají zvířata dostatečně velký prostor, aby mohla být přepravována ve své přirozené poloze;
- v přepravním prostoru, kde se přepravují zvířata, nelze ukládat a přepravovat zboží;
- dopravní prostředky, ve kterých se přepravují zvířata, musí být vždy označena symbolem upozorňujícím na přítomnost zvířat [10].

3 EVAKUACE ZVÍŘAT

Na každé zvíře, tak jako na člověka, působí různě negativní vlivy MU. Při povodních může dojít u zvířat k utopení anebo znemožnění přístupu k potravě, při požáru k popálení, uhoření anebo k udušení toxickými zplodinami. Často situaci při záchraně zvířat komplikuje to, že každé zvíře vnímá jinak bolest, utrpení a v porovnání s člověkem na tyto podněty reaguje zpravidla nečekaným způsobem. Pak dochází k nekontrolovatelným a nečekaným reakcím a pohybům ze strany evakuovaného zvířete, které mohou vést v krajním případě až k usmrcení přítomných osob, dalších zvířat nebo k poškození majetku. V takovýchto případech mají zvířata na rozdíl od člověka minimální šanci na přežití a bez jeho pomoci by zahynula.

Jednou ze základních povinností člověka, která vyplývá z právních předpisů a morálních zásad je aktivním způsobem, v rámci svých možností přispět k záchraně zvířat postižených MU. Složitá situace nastává zejména v zoologických zahradách, a to vzhledem na druh zvířete a jeho nebezpečnost, velikost a podobně. Například v srpnu roku 2002, kdy Prahu zasáhly velké povodně, muselo být z pražské zoologické zahrady evakuováno více jak 1 000 kusů zvířat. Při evakuaci museli 30 zvířat uspat a 4 zvířata museli usmrtit. Celkově při povodni zahynulo 134 zvířat, část uhynula až po evakuaci na následky stresu.

Záchranu zvířat můžeme zařadit do etapy záchranných prací. O evakuaci rozhoduje celá řada okolností. Prvořadým kritériem je časové hledisko, protože evakuace zvířat ohrožených MU se vykonává až po evakuaci obyvatelstva a její vykonání závisí na konkrétní situaci. Dalším významným kritériem vykonání evakuace zvířat je jeho význam pro společnost a to z hlediska jeho jedinečnosti, ekonomických důvodů apod. U společenských zvířat hraje významnou roli zejména citový vztah ke zvířeti.

Před zahájením evakuace se vykonává vyšetření zdravotního stavu zvířat. Pokud zvíře není způsobilé k evakuaci, určí se další způsob nakládání se zvířetem. Zvíře se považuje za nezpůsobilé k evakuaci, jestliže je zraněné anebo projevuje fyzickou slabost.

3.1 Etapy evakuace zvířat

Evakuace plemenných a jinak cenných zvířat je možné rozdělit na tři etapy.

3.1.1 První etapa

V první etapě jsou zvířata evakuována z ohroženého území, například ze stájí. Evakuace se především účastní majitelé a ošetřovatelé zvířat. V případě kdy nestačí vlastní síly a prostředky majitele, využijí se na požádání síly a prostředky hasičského záchranného sboru a s využitím vhodných technických prostředků se zvířata evakuují, a to vyvedením, vyvezením nebo vnesením postižených zvířat.

3.1.2 Druhá etapa

Ve druhé etapě jsou zvířata evakuované z nebezpečných prostorů do míst, kde není ohrožený jejich život. Tuto část řeší majitelé zvířat zpravidla ve spolupráci s orgány veřejné správy. Hnaní zvířat se považuje za základní přesun na vzdálenost do 10 km. Kromě hnaní zvířat se předpokládá jejich evakuace s využitím vhodných dopravních prostředků anebo kombinovaným způsobem.

3.1.3 Třetí etapa

Ve třetí etapě se vykonává úprava náhradních ustájovacích míst, kontrola a rozmíst'ování zvířat podle stanovených kritérií na ustájení. V rámci ustájení zvířat se vykonává i jejich evidence, nakrmení, napájení a případně i dojení. Předpokladem splnění cílů evakuace je znalost právních, organizačních, logistických, zdravotnických, veterinárních a jiných opatření. Evakuace zvířat předpokládá zaobírání se řešením následujících problémů:

- počtem evakuovaných zvířat podle jednotlivých druhů a kategorií,
- rozmístěním jednotlivých skupin zvířat,
- chováním zvířat s důrazem na vlastnosti a charakter jednotlivých druhů a kategorií,
- způsobem evakuační přepravy,
- prostory ustájení evakuovaných zvířat atd.

3.2 Dokumentace evakuace zvířat

Evakuaci zvířat řídí evakuační komise, zpravidla ve složení vedoucí objektu, zootechnik a další zodpovědní pracovníci. Při svojí činnosti vychází ze zpracované „Dokumentace evakuace zvířat“, kterou zpracovávají obce, hospodářské subjekty, právnické a fyzické osoby (podnikatelé), kteří se zabývají chovem zvířat. Dokumentaci tvoří:

- textová část, kde jejím obsahem je:

- záměr vykonání evakuace zvířat,
- záznam zpráv a hlášení o průběhu evakuace zvířat,
- grafická část, kde jejím obsahem je:
  - grafický přehled o místě určení,
  - situační plán umístění zvířat s uvedením jejich počtu,
- tabulková část:
  - seznam osob zabezpečujících evakuaci zvířat,
  - přehled vyváděných, vyvážených a hnaných zvířat a doprovodných osob,
  - přehled zvířat určených na přednostní jateční výkup,
  - přehled o příjmu zvířat,
  - dopravní prostředky na evakuaci zvířat,
  - přehled vyváženého materiálu podle priorit, jako jsou například krmiva, dezinfekční prostředky, hnojiva a písemnosti.

Pro potřeby plánování, zabezpečení a stanovení priorit evakuace se hospodářská a domácí zvířata člení na:

- plemenná hospodářská zvířata,
- zvláště cenná hospodářská zvířata,
- ostatní hospodářská zvířata,
- ostatní zvířata.

Na základě vzniklé situace na teritoriu může být:

- nařízena evakuace pouze plemenných a jinak cenných zvířat,
- nařízena evakuace pouze společenských zvířat,
- nařízeno, že evakuace nebude realizovaná,
- zastavena evakuace zvířat,
- určeno, které druhy zvířat evakuovat,
- dodatečně nařízena evakuace zvířat.

Vzhledem k tomu, že ne všechna zvířata budou z ohrožených prostorů včas evakuována, je potřeba, aby jejich majitelé před svojí evakuací viditelně označili dům, kde jsou zvířata a současně umožnili přístup ke zvířatům.

3.3 Bezpečnost osob při evakuaci zvířat

Jedním ze základních požadavků každé evakuace zvířat z ohroženého prostoru, bez ohledu na konkrétní podmínky, je její bezpečnost a rychlost. Osoby jsou při záchraně zvířat v porovnání s evakuací osob podstatně více ohrožené. Proto je nutné počítat s větším počtem osob. Problémy, a tím i nebezpečí při evakuaci zvířat může způsobit například:

- nedostupnost evakuačního plánu,
- nepřítomnost majitele anebo ošetřovatele,
- hmotnost evakuovaného zvířete,
- zablokování únikových a zásahových cest mrtvými nebo zraněnými zvířaty apod.

Bezpečnost práce osob při záchraně zvířat je poměrně složitý problém, který závisí zejména na druhu a kategorii zvířat a předpokládá se řešení:

- vstupu a pohybu mezi zvířaty (hlasem upozornit zvířata na přítomnost člověka),
- manipulace se zvířaty (využit přirozené stádové chování zvířat),
- bezpečnosti při přepravě – poskytnutí zvířatům dostatečný čas na jejich adaptaci po naložení, ochrana zvířat před nepříznivými povětrnostními vlivy, označení vozidel atd. [1].

3.4 Bezpečnost zvířat při jejich evakuaci

Každý, kdo přijde ke styku se zvířaty při jejich evakuaci, by si měl uvědomit, že žádné zvíře nesmí být při této činnosti týráno a ani by mu nemělo být nijak ublíženo. Každému, kdo trpí týráním nebo sám týrá zvíře, hrozí podle zákona č. 246/1992 Sb., o ochraně zvířat proti týráním pokuta a bude právně postižen [8], [11].

Při převádění zvířat je zakázané použít jakékoliv pomůcky, které mohou zvířeti způsobit bolest nebo poranění.

Ochranné pomůcky a vybavení při evakuaci zvířat:

- provaz,
- síť,
- nůž, sekera,
- lano,
- popruhy na zvedání zvířat, apod. [11].

3.5 Požadavky na zabezpečení přepravy evakuovaných zvířat

Na přepravu evakuovaných zvířat a vyvezených krmiv z ohroženého prostoru je možné použít všechny druhy dopravy. Na dopravní prostředky jsou zvířata umístěná přímo na ložné ploše anebo ve vhodném transportačním obalu, který se musí udržovat ve vertikální poloze bez otřesů a výkyvů. Podmínkou je, že celková hmotnost přepravovaných zvířat, včetně přepravovaných obalů nesmí překročit užitkovou hmotnost vozidla.

Evakuace zvířat a vyvezení krmiv se plánuje a vykonává zejména vlastními dopravními prostředky vlastníků zvířat. Důležitou a poměrně složitou součástí záchrany zvířat, která se musí zohlednit i v procesu plánování evakuace je jejich naložení a vyložení. To se musí uskutečnit co nejrychleji a takovým způsobem, aby se zvířata neplašila. Při naložení a vyložení evakuovaných zvířat je třeba dodržovat vhodná bezpečnostní opatření:

- nakládací rampy a mosty zabezpečit proti uklouznutí zvířat,
- velká zvířata od malých oddělit dřevěnou ohradou,
- naložení a vyložení zvířat vykonávat jen při denním světle; při snížené viditelnosti zabezpečit vhodné osvětlení, včetně osvětlení ložné plochy, atd. [11].

Vozidla, která přepravují evakuovaná zvířata, je potřeba označit nápisem „Přeprava živých zvířat“ [3].

Při nakládání zvířat do dopravního prostředku se zvíře, stejně jako při převádění, nesmí týrat. Přesněji řečeno, kopat, bít, strkat do něho ani házet s ním [11].

3.6 Činnosti po vyložení evakuovaných zvířat

Po vyložení evakuovaných zvířat z dopravního prostředku je nutné ihned odstranit mrtvá těla uhynulých zvířat, znečištěnou podestýlku, hnůj a výkaly. Vnitřní prostor dopravního prostředku je potřebné důkladně vyčistit a dezinfikovat.

Osoby, které vykonávají naložení, přepravu a vyložení zvířat, musí být poučené o zásadách ochrany zvířat při přepravě a pravidlech bezpečnosti práce. Naložení a vyložení zvířat je potřebné zabezpečit osobami, které mají praktické zkušenosti s touto činností. Osoby, které se podílejí na evakuaci zvířat, musí mít potřebné pomocné nářadí, dezinfekční prostředky, náhradní mobilní zdroj světla, písemné pokyny o krmení, napájení a osobní

péči o evakuovaná zvířata podle jejich druhu a kategorie, doklad od veterinárního lékaře o tom, že před evakuací byl zvířatům podán přípravek na uklidnění.

Na umístění evakuovaných zvířat uzavírají subjekty už v době před vznikem MU dohody, resp. smlouvy o smlouvě budoucí mezi zainteresovanými obecními úřady, obcemi, hospodářskými družstvy a dalšími právníckými osobami a fyzickými osobami na umístění evakuovaných zvířat. Obsahem dohody je:

- počet evakuovaných zvířat,
- způsob přepravy evakuovaných zvířat a zabezpečovacího personálu,
- umístění jednotlivých evakuovaných zvířat,
- veterinární a zoo hygienické zabezpečení,
- počet ošetřovatelů zvířat a jejich umístění s přihlédnutím na jejich všestranné zabezpečení,
- zabezpečení krmení, napájení a dojení zvířat [11].

4 PŘÍKLADY EVAKUACE ZVÍŘAT ZA MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ

4.1 Příklady evakuace zvířat v ČR

Evakuace pražské zoologické zahrady (dále jen ZOO)

Snad nejznámějším příkladem evakuace zvířat, i když ne hospodářských, je pražská ZOO, která musela evakuovat při povodních v roce 2002 celkem 1029 zvířat (viz Obr. 1). Všechna se zachránit nepodařilo. Při povodních uhynulo 134 zvířat [12].

Obr. 1: Evakuace pražské ZOO

Zdroj: [23]

Požár na farmě Vysoká v Chrastavě

V prosinci minulého roku, tedy 2018, zasáhl ničivý požár farmu Vysoká v Chrastavě. Požár nezasáhl přímo stáje, ale hotelovou část, která sousedí právě se stájemi. Díky protipožární stěně ve stájích a snaze hasičů, požár zlikvidoval jen část hotelu. Při požáru zasahovalo 18 jednotek profesionálních i dobrovolných hasičů. Požár byl vyhlášen ve zvláštním stupni poplachu.

Kvůli velkému zakouření v přilehlých stájích, muselo být evakuováno 52 koní. Koně byli vyvedeni na pastviny, které byly také zakouřené. Sedmi koním se podařilo utéct z ohrady, kterou ze strachu překonali. Z toho 5 koní zůstalo stát na silnici, které se podařilo odchytnout, a 2 koně běželi směrem na Polsko. Ty potom následujícího dne našel

myslivec. Všechna zvířata byla v pořádku, jen pár jich mělo drobné oděrky, které utržily při zdolávání ohrady.

Evakuace koní se zúčastnili i dobrovolníci (viz Obr. 2), kteří v noci přijížděli na farmu pomoci [13].

Obr. 2: Evakuace koní v Chrastavě

Zdroj: [13]

Evakuace ovcí na Domažlicku

V Mírkově na Domažlicku v roce 2007 zastihl požár velký kravín s dobytkem. Majiteli se nepovedlo vyvést žádné zvíře před příjezdem hasičů. Až hasičům se podařilo evakuovat pouze 11 ovcí, které v kravínu také byly. Evakuace byla z důvodu nebezpečí zřícení střechy ukončena. V kravínu tak uhořelo dalších 11 ovcí, 3 telata, 32 jalovic a býk [14].

4.2 Příklad evakuace zvířat na Slovensku

Požár na farmě v obci Závada společnosti Agrofert

V roce 2015 vypukl požár na slovenské farmě u Topolčan, kde shořela hala určená pro výkrm kuřat. Bohužel k evakuaci zvířat nedošlo. Podle jednoho z tamních hasičů se v takových případech evakuace drůbeže nepředpokládá, protože v praxi nejde zrealizovat. Zahynulo tak 23 000 kuřat [15].

4.3 Příklad evakuace zvířat v zahraničí

Evakuace ovcí v Austrálii

Méně známým způsobem evakuace je přeprava vzduchem, tedy za pomoci vrtulníku. Takto musely být preventivně evakuovány v roce 2010 stovky ovcí v Austrálii před povodněmi (viz Obr. 3). Samotná evakuace trvala několik hodin [16].

Obr. 3: Evakuace ovcí letecky

Zdroj: [16]

5 CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODY

Cílem práce je zmapování současného stavu v oblasti připravenosti na evakuaci hospodářských zvířat z velkochovů a vytvoření návrhu na evakuaci hospodářských zvířat u vybraného velkochovu.

V bakalářské práci byly využity tyto metody:

- K velké části mé bakalářské práce jsem využila obsahovou analýzu právních norem, odborných publikací a dokumentů.
- Ke zjištění současného stavu velkochovů na připravenost v oblasti evakuace bylo použito dotazníkové šetření a následně statistické zpracování výsledků.
- Za použití řízeného rozhovoru s pracovníci Hřebčina Napajedla bylo možné ověřit výsledky z dotazníkového šetření a dále dedukce, která byla využita při formulování návrhu evakuace hřebčina za MU.
- Další z metod bylo zúčastněné pozorování na kurzu „Manipulace se zvířaty při MU“.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 SOUČASNÝ STAV V OBLASTI PŘIPRAVENOSTI NA EVAKUACI (ZÁCHRANU) HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT Z VELKOCHOVŮ

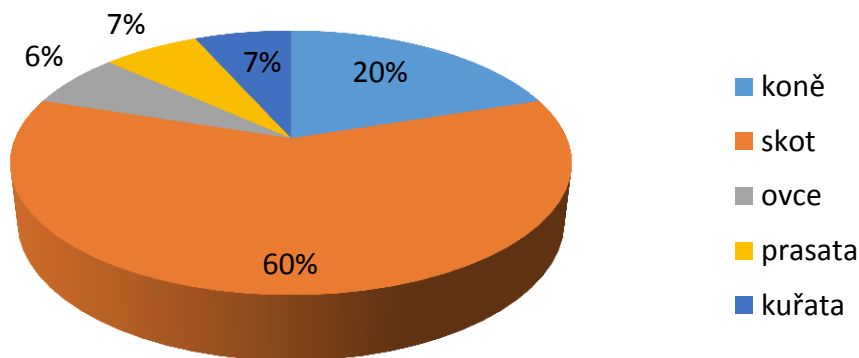
Díky dotazníkovému šetření (viz příloha P I), které bylo zaměřeno na připravenost velkochovů a farem na evakuaci hospodářských zvířat, bylo možné zjistit jaký je současný stav v této oblasti.

Dotazník byl formou uzavřených odpovědí a byl určen pro chovatele hospodářských zvířat ve Zlínském kraji. Dotazník byl rozeslán průběžně během pěti měsíců přibližně devadesáti respondentům. Návratnost zodpovězených dotazníků byla velmi malá.

Ze získaných odpovědí, kterých se navrátilo celkem 13, bylo vytvořeno statistické zpracování výsledků.

Otázka č. 1

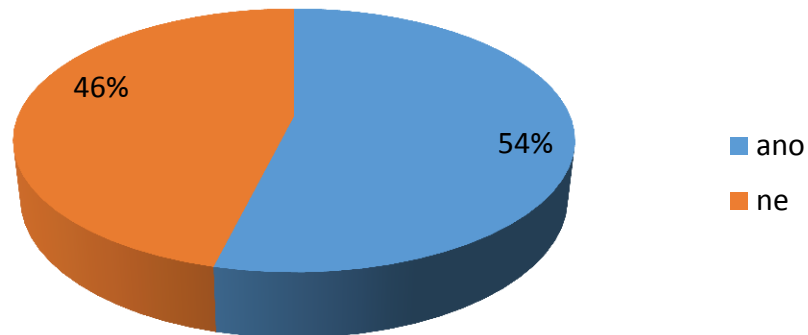
Na jaký druh zvířat je velkochov zaměřen? Jaké je průměrné množství chovaných hospodářských zvířat?

Přestože nejvíce procent je v zastoupení skotu, kterého průměrně připadá na jeden velkochov 805 kusů, tak nejvíc, co se týče počtu kusů, jsou kuřata, kterých je 74 000 na jeden velkochov.

Otázka č. 2

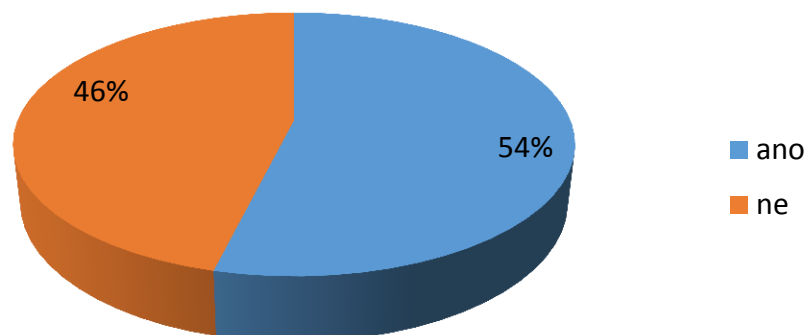
Máte zpracovanou analýzu možného ohrožení Vašeho velkochovu? Jestliže ne, přemýšlíte o tom?

Dotazovaní, kteří nemají vypracovanou analýzu možného ohrožení, odpověděli, že by si ji v budoucnu určitě chtěli nechat vypracovat.

Otázka č. 3

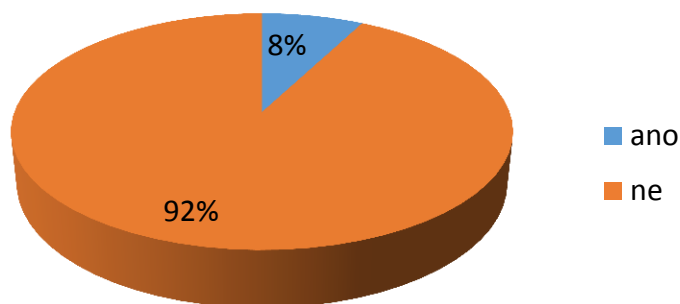
Máte vypracovaný evakuační plán hospodářských zvířat z Vašeho velkochovu?

Více jak polovina velkochovů má vypracovaný evakuační plán hospodářských zvířat. Přesněji 7 velkochovů má vypracovaný evakuační plán a 6 ne.

Otázka č. 4

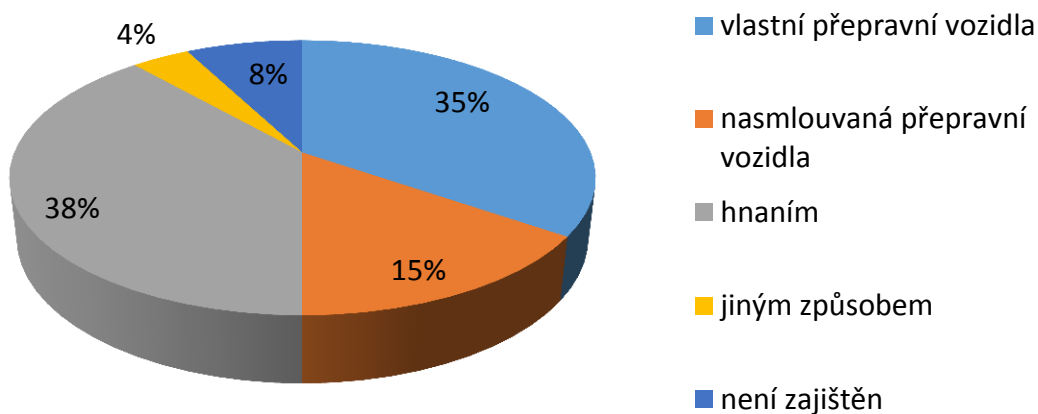
Byli jste někdy nuceni z Vašeho velkochovu evakuovat hospodářská zvířata z důvodu vzniklé mimořádné události? Jestliže ano, o jakou mimořádnou událost šlo? Je možno stručně zhodnotit průběh evakuace?

Evakuovat zvířata bylo nutné pouze u jednoho velkochovu, který ohrozil požár. Bohužel odpověď, zda je možné stručně zhodnotit průběh evakuace, jsem neobdržela. Ohrožený velkochov byl jeden z respondentů, kteří nemají stále vypracovaný evakuační plán a ani zaměstnanci nejsou dostatečně proškoleni na další případnou evakuaci.

Otázka č. 5

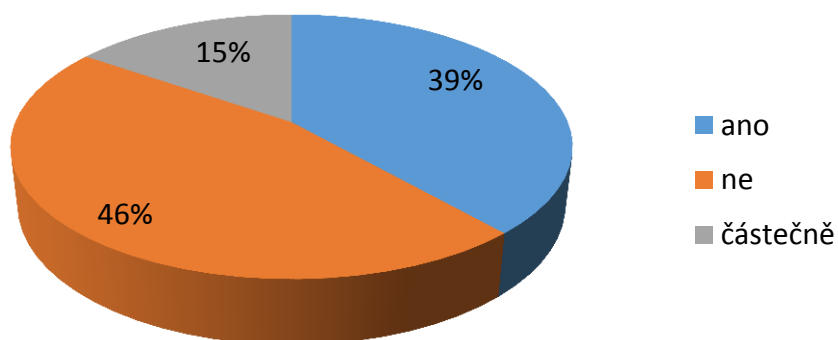
Jakým způsobem v případě potřeby plánujete evakuaci hospodářských zvířat z velkochovu na bezpečné místo?

Nejvíce odpovědí připadá na způsob hnaním zvířat. Je to také nejrychlejší způsob, jak evakuovat zvířata. Přeprava, která je zajištěná jiným způsobem, je vyvedení zvířat ručně na laně.

Otázka č. 6.

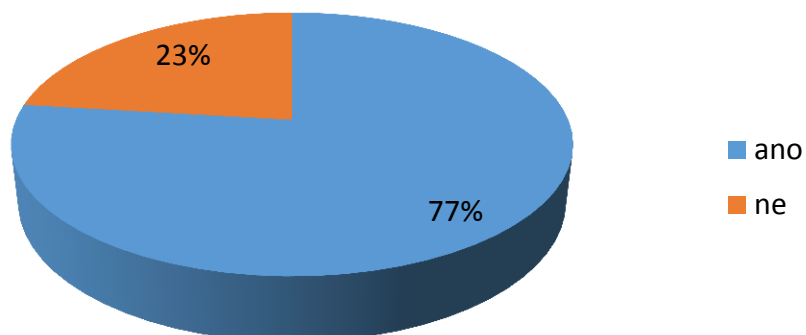
Máte zajištěné náhradní ustájení, krmivo a zdroje vody pro zvířata pro případnou evakuaci?

Způsobem částečného zajištění náhradního ustájení, krmiva a zdroje vody, jsou myšlena 2 chovná střediska, která má jeden z respondentů k dispozici.

Otázka č. 7

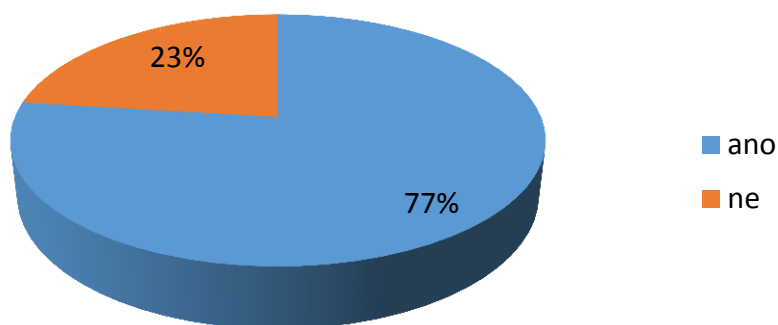
Jsou zaměstnanci velkochovu dostatečně proškolení pro případnou evakuaci hospodářských zvířat?

Z dotazovaných respondentů 10 majitelů velkochovů odpovědělo, že jejich zaměstnanci jsou dostatečně proškolení pro případnou evakuaci zvířat, která by mohla nastat během MU.

Otázka č. 8

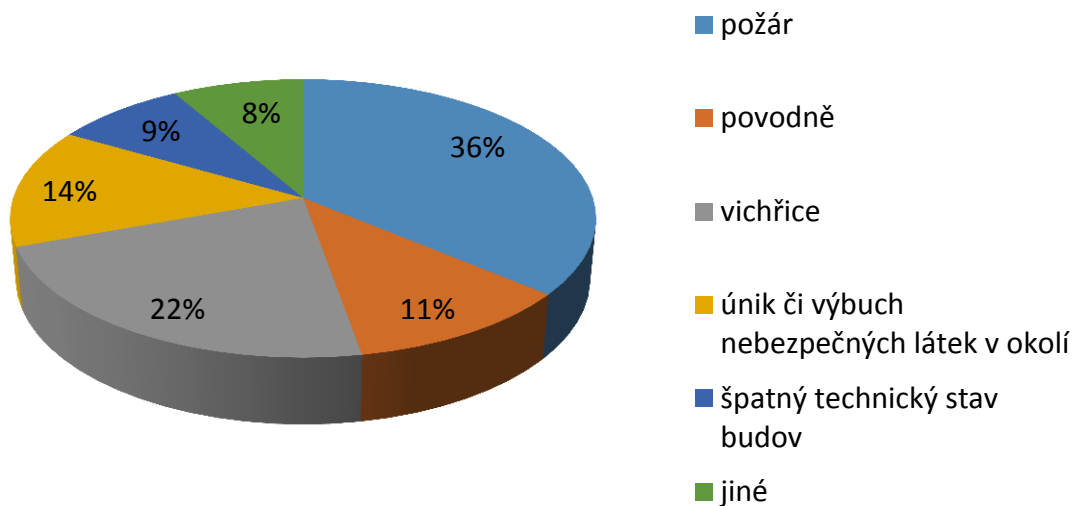
Spolupracujete v této oblasti s místním hasičským záchranným sborem?

Stejně jak u předchozí otázky, stejné procento dotazovaných odpovědělo, že jejich velkochovy spolupracují s místním hasičským záchranným sborem, který by mohl pomoci při evakuaci zvířat.

Otázka č. 9

Jaká mimořádná událost může ohrozit Váš velkočov?

Nejvíce velkochovy ohrožují požáry, další v pořadí jsou vichřice, únik či výbuch nebezpečných látek v okolí, povodně a špatný technický stav budov. Dalšími hrozbami pro velkochovy jsou: sucho, nebezpečná nákaza, ale také např. pád letadla. Jeden z velkochovů uvedl, že v blízkosti je letiště, které je může ohrozit.

Vyhodnocení současného stavu v oblasti připravenosti evakuace zvířat

Z odpovědí dotazníkového šetření vyplývá, že většina zaměstnanců je dostatečně proškolená a připravená na případnou evakuaci zvířat při MU. Méně uspokojivé je zjištění, že pouze větší polovina dotazovaných má vypracovaný evakuační plán, který by jim usnadnil manipulaci se zvířaty při evakuaci.

Zaměstnancům velkochovu by určitě pomohlo, kdyby spolupracovali s hasiči, kteří se zúčastnili kurzu „Manipulace hospodářských zvířat“. Cílem tohoto specializačního kurzu je výcvik členů hasičských sborů, kteří se naučí správné fixaci zvířat a manipulaci s nimi. Své nabyté znalosti a zkušenosti pak mohou předat zaměstnancům velkochovů a farem, kteří je mohou využít při případné evakuaci hospodářských zvířat.

7 HŘEBČÍN NAPAJEDLA

7.1 Historie a současnost Hřebčína Napajedla

Hřebčín Napajedla leží zhruba 1 km od centra města, vedle zámeckého parku (viz Obr. 5). První pokusy o chov koní v Napajedlích byly spojeny s hrabětem Bedřichem ze Stockau. O rozvoj napajedelského hřebčína se zasloužil Aristides Baltazzi, který od roku 1886 hřebčín modernizoval a postupně chov koní v Napajedlích pozvedl na světovou úroveň. Dodnes je zachovaný komplex původních stájí. Balltazziovská éra ovlivnila v historii hřebčína celkovou atmosféru města Napajedla a zanechala také stopu místní lidové slovesnosti, kdy vzniklo úsloví: „*Letí jak Baldáčí*“. Po smrti A. Baltazziho jeho panství společně s hřebčínem stihl úpadek. Hřebčín se ale díky Ministerstvu zemědělství ČSR dostal pod správu státu a zůstal tak zachován s tradičním programem [17].

Obr. 4: Mapa Napajedel

Zdroj: [24]

Obr. 5: Poloha napajedelského hřebčína

Zdroj: [24]

V současnosti je hřebčín největším chovatelským zařízením anglického plnokrevníka v České republice a chová přibližně na 150 koní. Chov hřebčína je především zaměřen na klisny a jejich hříbata, ale ve svých stájích mají ustájené i plemenné hřebce. Cílem každého chovatele koní, včetně napajedelského hřebčína je, aby jeho koně dosahovali nejlepších výsledků v těch nejdůležitějších dostizích [18].

Hřebčín má k dispozici výběhy a stáje v lokalitě na Pěnném (viz Obr. 6), které jsou určeny zejména pro klisny a jejich hříbata.

Obr. 6: Vyznačená oblast stáji a výběhů na Pěnném

Zdroj: [24]

7.2 Historie chovu koní a charakteristika anglického plnokrevníka

Málokteré zvíře je tak spjato s historií vývoje lidstva, jako kůň. Právě kůň, jako jediné hospodářské zvíře, se začal chovat pro svůj majestátný vzhled, ušlechtilost a temperament. K jeho domestikaci ale došlo až o několik tisíc let později než u psa, kozy, ovce, prasete nebo skotu. Ze štvaného zvířete se nakonec stal společník na cestách, pomocník při práci v zemědělství nebo jako jen přítel člověka [19].

Historie chovu koní je známa již ze 14. století př. n. l., kdy byla zachována dokumentace, která přesvědčuje o vynikajících znalostech o koních.

Před začátkem středověku, kdy slovanské kmeny žily kočovně, lidé chovali koně ve stádech, protože zvířata byla pro ně jak obětmi, tak zároveň zdrojem obživy. Později přišli na výrobu z kobyliho mléka – kumys, tedy zkvašené kobyli mléko. Z nálezů slovanských hrobů jde vidět, jak důležití byli koně pro život lidí. Zámožní Slované se pohřbívali zároveň s jejich koňmi.

Kůň jako dopravní a tažné zvíře se začal využívat již v 7. století našeho letopočtu. Následovně nabyl i významu ve vojenství. Ve 12. století bylo zavedeno užití chomoutu, a to značně přispělo ke zvyšování zemědělské výroby a využívání pluhu za pomoci koně. V době začínajícího rytířství se měnily požadavky na typ koní. Koně ve středověku sloužili pro potřebu válečnou (válečný – bojový, bitevní oř), turnajovou, ceremoniální (tzv. parádní kůň) a pracovní. Koně byli důležití i pro jejich využití v lovectví. Hony i štvance byly pro koně bojovými přípravami.

Velké škody utrpěl chov koní v třicetileté válce, která se odehrávala především v českých zemích. K podpoře chovu koní přispěl císař Karel VI., který nařídil, aby se zlepšila situace v produkci koní, zaviněná předchozími válkami. Také Marie Terezie velkou mírou přispěla k pokroku v chovu koní, a to různými nařízeními, opatřeními, předpisy, patenty atd.

Koně se k vojenskému účelu nevyužívali zejména ve středověku. Nejvíce se uplatnili ve vojsku v 19. století. Poslední velká jezdecká bitva se odehrála během 1. světové války v roce 1915. Bylo využito 1,5 miliónů koní, z toho 60 % jich bylo zabito. Koně a jejich využití lze ovšem nalézt jak v průběhu první, tak v průběhu druhé světové války.

Uplatnění koně se z pracovní oblasti přes vojenství začalo přesouvat do oblasti sportu [20]. Chov plnokrevníka v ČSR byl převzat v roce 1918 z Rakouska-Uherska. Hlavním chovatelem té doby byl Hřebčín Napajedla, který zakládal další chovy po republice.

Jednalo se o Motešice a Šamorín na Slovensku. Na území Česka to byla města Xaverov, Albertovec nebo Mimoň a mnoho dalších. V roce 1989 ale tyto velké státní chovy, až na napajedelský hřebčín, kvůli divoké privatizaci zanikly [19].

Anglický plnokrevník (viz Obr. 7) je nejrychlejší kůň na světě a byl záměrně vyšlechtěn v Anglii v 18. století. Základem byly domácí klisny, které byly křížené se španělskými a italskými importy. Tito závodní koně byli pak zušlechtováni orientálními koňmi, především arabského původu.

Anglický plnokrevník je štíhlý, vysoký kůň s dlouhým krkem. Tito koně mohou být vraníci, hnědáci, ryzáci i bělouši [21].

Postupem času a selekčním tlakem se vyšlechtily určité charakteristické vlastnosti typické pro anglického plnokrevníka. Jsou jimi především ušlechtilost, štíhlost, harmonie tělesných tvarů, výrazné šlachy, suchost, která je vyjádřena tenkou kůží a výraznými suchými klouby. Charakteristický je tvar a prostornost hrudníku, který podmiňuje kapacitu plic a srdce. Tato charakteristika je pro toto plemeno velmi důležitá, vzhledem k jeho využití při dostihových sportech [19].

Díky sportovní slávě a cílevědomému chovu se toto plemeno, které je součástí velkého arabského kmene stalo jednou z nejdůležitějších skupin sportovních koní dnešní doby. Dnes plnokrevníci dosahují v obchodu s koňmi nejvyšších cen a na závodních nejvyšších počt. Také přispěli ke zlepšení dalších mnoha chovů, a to po celém světě [22].

Obr. 7: Anglický plnokrevník

Zdroj: [18]

8 NÁVRH NA EVAKUACI (ZÁCHRANU) HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT U VYBRANÉHO VELKOCHOVU

Pro zpracování návrhu na evakuaci byl vybrán Hřebčín Napajedla. Podle odpovědí z dotazníkového šetření vyplývá, že největší hrozbou pro hřebčín jsou živelní pohromy typu požár, povodně nebo vichřice. Dále hřebčín může ohrozit únik či výbuch nebezpečných látek z okolí, a to zejména z napajedelského podniku Fatra, a. s., popřípadě z areálu nedalekých Otrokovice Toma, a. s. Další hrozbou je špatný technický stav budov.

8.1 Návrh evakuace zvířat v případě požáru

V případě, že by v jedné ze stájí vypukl požár, je nutná bezpečná evakuace všech koní a ohlášení požáru na lince 112. Zaměstnanci hřebčína by měli mít přehled o tom, kolik koní je ustájených v ohrožené stáji. Pokud to situace dovolí, zaměstnanci mohou hasit požár sami hasicími přístroji, kterých je v celém areálu hřebčína dostatek.

Koně je možné tzv. vyvést na ruce (tedy vzít za ohlávku, kterou mají neustále na sobě nebo k ní připnout vodítko/lano) do nejbližší pískové ohrady nebo v případě většího ohrožení vypustit. Cesta k ohradám je zajištěná průhony, které jsou běžně využívány při vyvádění koní do ohrad. Koně jsou na ně tedy zvyklé. Pokud by bylo nutné evakuovat hřebata nebo hřebce, je nutné je vyvádět pouze na ruce.

Obr. 8: Mapa s vyznačením ohroženého a bezpečného území v areálu hřebčína

Zdroj: [24]

Při evakuaci zvířat, kde zasahují hasičské jednotky, by měli zaměstnanci hřebčína asistovat členům hasičského sboru, jelikož zvířata jsou zvyklá na ně a jejich pokyny. Důležité je zabránit zvířatům návratu do hořící stáje.

V případě náhradního ustájení má hřebčín k dispozici 2 chovná střediska, kde by mohli být koně dočasně ustájeni. Měli by tak i náhradní zdroj krmiva a pitné vody. Jedno chovné středisko se nachází v areálu hřebčína a druhé chovné středisko je v lokalitě na Pěnném (viz Obr. 9).

Obr. 9: Poloha lokality Pěnné

Zdroj: [24]

Další možností, jak koně uchránit před požárem, který bude rozsáhlejší, je hnaní do nedalekých výběhů (viz Obr. 10).

Obr. 10: Mapa s vyznačením bezpečného místa

Zdroj: [24]

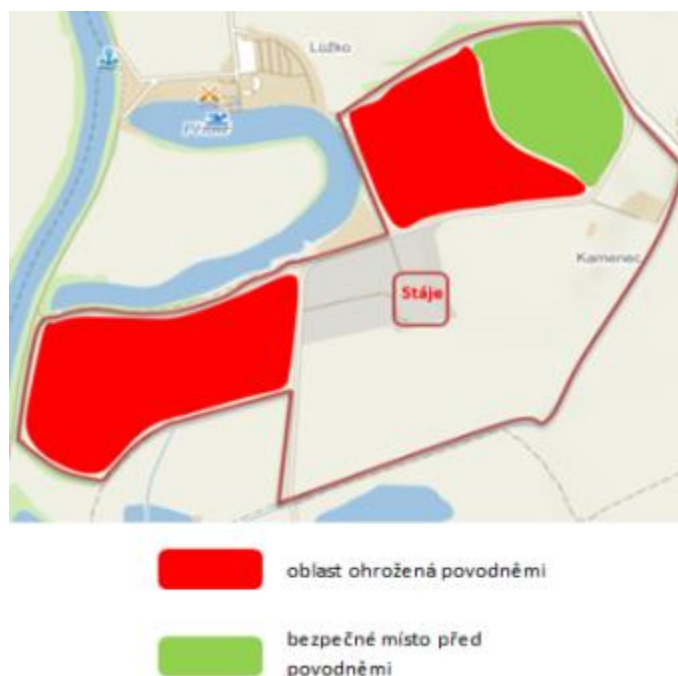

Výhodou hřebčína je, že stáje jsou od sebe oddělené, tudíž plameny hned tak nepřeskočí na další budovu. Zásoby sena nemá hřebčín v areálu, ale nechává si dovážet z nedalekého kravína.

8.2 Návrh evakuace zvířat v případě povodní

Další hrozbou jsou povodně. Ty se ale netýkají přímo hřebčína, nýbrž jeho chovného střediska na Pěnném, kde jsou další stáje a výběhy pro koně. Nejvíce jsou ohrožené výběhy, které jsou v bezprostřední blízkosti řeky Moravy. Pokud by hrozilo nebezpečí vzniku přirozených povodní, je nutné evakuovat koně, kteří budou právě ve výbězích. Ty je možné vyvést do výběhů, které jsou ve vyšší nadmořské výšce, v oblasti Kamenec (viz Obr. 11). Další možností je vyvést koně na ruce po silnici do hřebčína, který je vzdálený přibližně 2,5 km. Takto je možné evakuovat pouze dospělé jedince, jelikož hříbata nejsou zvyklá na ruch silničního provozu.

Hřebčín má k dispozici jeden přepravní vozík na přepravu koní, kterým by bylo možné přepravit hříbata a urychlit evakuaci koní z Pěnného do hřebčína.

Obr. 11: Mapa s vyznačením ohroženého a bezpečného území na Pěnném

Zdroj: [24]

ZÁVĚR

MU ohrožují velkochovy hospodářských zvířat dennodenně. Největší hrozbou jsou pro ně požáry, vichřice, únik či výbuch nebezpečných látek v okolí, povodně, ale třeba také špatný technický stav budov a jiné. Proto je důležité vytvoření preventivních opatření. Ta sice nezabrání vzniku MU, ale díky nim však lze zmírnit některé dopady na okolí. Jedno z takových preventivních opatření je vytvoření evakuačního plánu.

Díky dotazníkovému šetření, které bylo zaměřeno na velkochovy a farmy ve Zlínském kraji, bylo zjištěno, že pouze větší polovina dotazovaných má vypracovaný evakuační plán. Za to $\frac{3}{4}$ zaměstnanců velkochovů je alespoň dostatečně proškoleny.

Cílem mé práce bylo nejen zjištění současného stavu v oblasti připravenosti velkochovů na evakuaci hospodářských zvířat, ale také vytvoření návrhu evakuace napajedelského hřebčína, a to během požáru a při povodních. Hřebčín je na tyto události dostatečně připraven. Vzhledem k velké rozloze všech výběhů a dvou chovných středisek, které má k dispozici, je o koně během MU dobře postaráno.

Bohužel hřebčín se neúčastní žádných cvičení ohledně evakuace, stejně tak jako spousta dalších velkochovů, a to nejen ve Zlínském kraji. Jistě by všem majitelům a zaměstnancům velkochovů prospělo, kdyby se účastnili nácviků, které by simulovaly evakuaci hospodářských zvířat, nebo alespoň podstoupili školení od členů hasičského záchranného sboru, kteří se účastnili kurzu „Manipulace hospodářských zvířat“.

Myslím si, že by má práce mohla být přínosem, zejména pro Hřebčín Napajedla, kdyby jej zastihl požár nebo přirozené povodně. Ale také může posloužit jako vodítko pro ostatní velkochovy.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] SEIDL, Miroslav, Miroslav TOMEK a Dušan VIČAR. *Evakuácia osôb, zvierat a vecí*. Žilinská univerzita v Žiline: EDIS - vydavateľstvo ŽU v Žiline, 2014. ISBN 978-80-554-0939-9.
- [2] Vyhláška č. 380/2002 Sb., *k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva*
- [3] Zákon č. 166/1999 Sb., *o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon)*, ve znění pozdějších předpisů
- [4] Terminologický slovník – krizové řízení a plánování obrany státu - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky*
- [5] KYSELÁK, Jan. *Kolektivní ochrana obyvatelstva - evakuace: studijní text*. Brno: Univerzita obrany, 2012. ISBN 978-80-7231-898-8.
- [6] Zákon č. 239/2000 Sb., *o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů*, ve znění pozdějších předpisů
- [7] Zákon č. 133/1985 Sb., *o požární ochraně*, ve znění pozdějších předpisů
- [8] Zákon č. 246/1992 Sb., *na ochranu zvířat proti týrání*, ve znění pozdějších předpisů
- [9] Vyhláška č. 208/2004 Sb., *o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat*, ve znění pozdějších předpisů
- [10] Vyhláška č. 342/2012 Sb., *o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemísťování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činnostech*, ve znění pozdějších předpisů
- [11] NOVÁK, Pavel. *Záchrana zvířat*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 1998, 209 s. SPBI Spektrum. Červená řada. ISBN 80-86111-25-3.
- [12] *Povodně 2002: Záplavy nepřežilo 134 zvířat z pražské zoo* [online]. 2002 [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/praha/zpravy/povodne-2002-hrdinou-zaplavene-zoo-se-stal-hroch-slavek.A120816_1817283_praha-zpravy_sfo
- [13] *Koně nemohli dýchat, dva našel až myslivec, líčí šéfka stájí noční požár* [online]. 2018 [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/liberec/zpravy/pozar-farma-vysoka-chrastava-staje-kone-horelo-hasici-ohen.A181201_112245_liberec-zpravy_alh
- [14] *V Mirkově vzplál kravín, uhořely desítky zvířat* [online]. 2007 [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: <http://www.regionplzen.cz/zpravodajstvi/v-mirkove-vzplal-kravin-uhorely-desitky-zvirat/>
- [15] *Při požáru haly v Babišově firmě shořelo 23 tisíc kuřat* [online]. 2015 [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/383675-pri-pozaru-haly-v-babisove-firme-shorelo-23-tisic-kurat.html>
- [16] *Ovce v Austrálii se mohly utopit, evakovali je vrtulníkem* [online]. 2010 [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/svet/195101-ovce-v-australii-se-mohly-utopit-evakovali-je-vrtulnikem.html>

- [17] PÍSKOVÁ, Milada. *Průvodce památkami a zajímavostmi města: město Napajedla*. Napajedla: Městský úřad ve spolupráci s nakl. Atelier IM Luhačovice, 2008. ISBN 978-80-85948-69-1.
- [18] *Hřebčín Napajedla* [online]. Otrokovice, 2019 [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: <http://www.napajedlastud.cz/>
- [19] GREGOR, Dalibor a Zdeněk HLAČÍK. *Anglický plnokrevník: The English thoroughbred = Englisches Vollblut*. Opava: Dalibor Gregor, 2010. ISBN 978-80-904692-0-4.
- [20] DUŠEK, Jaromír. *Chov koní v Československu*. Praha: Brázda, 1992. Živočišná výroba (Brázda). ISBN 80-209-0168-X.
- [21] KHOLOVÁ, Helena a Jan HOŠEK. *Koně*. Praha: Aventinum, 1996. Krystal (Aventinum). ISBN 80-852-7736-0.
- [22] DOBRORUKA, Luděk J. a Helena KHOLOVÁ. *Zkrocený vládce stepi*. Praha: Panorama, 1992. Knihy o přírodě (Panorama). ISBN 80-703-8229-5.
- [23] *Radio Praha* [online]. Praha: Český rozhlas, 2002 [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.radio.cz/cz/rubrika/udalosti/prazska-zoologicka-zahrada-si-prozila-povodnovou-apokalypsu->
- [24] *Mapy.cz* [online]. Praha: OpenStreetMap, 2019 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=15.6252330&y=49.8022514&z=8>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Apod.	A podobně.
Atd.	A tak dále.
Č.	Číslo.
ČR	Česká republika.
ČSR	Československá republika.
Km	Kilometr.
KS	Krizová situace.
MU	Mimořádná událost.
Např.	Například.
Obr.	Obrázek.
Př. n. l.	Před naším letopočtem.
Sb.	Sbírky.
Tzv.	Takzvaně.
ZOO	Zoologická zahrada.

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1: Evakuace pražské ZOO.....</i>	<i>23</i>
<i>Obr. 2: Evakuace koní v Chrastavě.....</i>	<i>24</i>
<i>Obr. 3: Evakuace ovcí letecky.....</i>	<i>25</i>
<i>Obr. 4: Mapa Napajedel.....</i>	<i>34</i>
<i>Obr. 5: Poloha napajedelského hřebčína.....</i>	<i>35</i>
<i>Obr. 6: Vyznačená oblast stájí a výběhů na Pěnném.....</i>	<i>35</i>
<i>Obr. 7: Anglický plnokrevník.....</i>	<i>37</i>
<i>Obr. 8: Mapa s vyznačením ohroženého a bezpečného území v areálu hřebčína.....</i>	<i>39</i>
<i>Obr. 9: Poloha lokality Pěnné.....</i>	<i>40</i>
<i>Obr. 10: Mapa s vyznačením bezpečného místa.....</i>	<i>40</i>
<i>Obr. 11: Mapa s vyznačením ohroženého a bezpečného území na Pěnném.....</i>	<i>41</i>
<i>Obr. 12: Logo Hřebčína Napajedla.....</i>	<i>51</i>
<i>Obr. 13: Vchod do administrativní budovy hřebčína.....</i>	<i>51</i>
<i>Obr. 14: Vchod do areálu Hřebčína Napajedla.....</i>	<i>52</i>
<i>Obr. 15: Stáje napajedelského hřebčína.....</i>	<i>52</i>
<i>Obr. 16: Výběhy nad hřebčínem.....</i>	<i>53</i>
<i>Obr. 17: Stáje na Pěnném.....</i>	<i>53</i>
<i>Obr. 18: Stáje na Pěnném.....</i>	<i>54</i>
<i>Obr. 19: Výběhy na Pěnném.....</i>	<i>54</i>
<i>Obr. 20: Výběhy na Pěnném.....</i>	<i>55</i>

SEZNAM PŘÍLOH

P I Dotazníkové šetření

P II Fotografie hřebčína a výběhů

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Dotazníkové šetření pro majitele velkochovů/farem ve Zlínském kraji

Název velkochovu/farmy:

Sídlo velkochovu/farmy:

* odpověď, prosím, označte:

X

1.	Na jaký druh zvířat je velkochov zaměřen? Jaké je průměrné množství chovaných hospodářských zvířat?
	<ul style="list-style-type: none"> • koně; ks:
	<ul style="list-style-type: none"> • skot; ks:
	<ul style="list-style-type: none"> • ovce; ks:
	<ul style="list-style-type: none"> • prasata; ks:
	<ul style="list-style-type: none"> • jiné: ks:

2.	Máte zpracovanou analýzu možného ohrožení Vašeho velkochovu? Jestliže ne, přemýšlíte o tom?
	<ul style="list-style-type: none"> • ano
	<ul style="list-style-type: none"> • ne; přemýšlíte o vypracování analýzy:

3.	Máte vypracovaný evakuační plán hospodářských zvířat z Vašeho velkochovu?
	<ul style="list-style-type: none"> • ano
	<ul style="list-style-type: none"> • ne

4.	Byli jste někdy nuceni z Vašeho velkochovu evakuovat hospodářská zvířata z důvodu vzniklé mimořádné události? Jestliže ano, je možné stručně zhodnotit průběh evakuace?
	<ul style="list-style-type: none"> • ano; jaká událost:
	<ul style="list-style-type: none"> • ne

5.	Jakým způsobem lze z velkochovu přepravit zvířata na bezpečné místo?
	<ul style="list-style-type: none"> • pomocí vlastních přepravních vozidel
	<ul style="list-style-type: none"> • pomocí nasmlouvaných přepravních vozidel
	<ul style="list-style-type: none"> • hnaním
	<ul style="list-style-type: none"> • jiným způsobem (popište):
	<ul style="list-style-type: none"> • není zajištěn žádný způsob přepravy

6.	Máte zajištěné náhradní ustájení, krmivo a zdroje vody pro zvířata pro případnou evakuaci?
	<ul style="list-style-type: none"> • ano
	<ul style="list-style-type: none"> • ne
	<ul style="list-style-type: none"> • částečně (popište):

7.	Jsou zaměstnanci velkochovu dostatečně proškolení pro případnou evakuaci hospodářských zvířat?
	<ul style="list-style-type: none"> • ano
	<ul style="list-style-type: none"> • ne

8.	Spolupracujete s místním hasičským záchranným sborem?
	<ul style="list-style-type: none"> • ano
	<ul style="list-style-type: none"> • ne

9.	Jaké mimořádné události mohou ohrozit Váš velkochov hospodářských zvířat?
	<ul style="list-style-type: none"> • požár
	<ul style="list-style-type: none"> • povodně
	<ul style="list-style-type: none"> • vichřice
	<ul style="list-style-type: none"> • únik či výbuch nebezpečných látek v okolí
	<ul style="list-style-type: none"> • špatný technický stav budov
	<ul style="list-style-type: none"> • jiné mimořádné události (popište):

Doplňující poznámky:

PŘÍLOHA P II: FOTOGRAFIE HŘEBČÍNA A VÝBĚHŮ

Obr. 12: Logo Hřebčína Napajedla

Zdroj: vlastní

Obr. 13: Vchod do administrativní budovy hřebčína

Zdroj: vlastní

Obr. 14: Vchod do areálu Hřebčina Napajedla

Zdroj: vlastní

Obr. 15: Stáje napajedelského hřebčina

Zdroj: vlastní

Obr. 16: Výběhy nad hřebčínem

Zdroj: vlastní

Obr. 17: Stáje na Pěnném

Zdroj: vlastní

Obr. 18: Stáje na Pěnném

Zdroj: vlastní

Obr. 19: Výběhy na Pěnném

Zdroj: vlastní

Obr. 20: Výběhy na Pěnném

Zdroj: vlastní